



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,  
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis  
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,  
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque  
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

**Castro Palao, Fernando de**

**Lugduni, 1669**

X. Explicatur excommunicatio 9. lata aduersus eos, qui offendunt  
accedentes vel recedentes à Romana Sede, vel in curia commorantes.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)



PUNCTUM. X.

Explicatur excommunicatio nona, lata aduersus eos qui offendunt accedentes vel recedentes à Romana Sede, vel in curia commorantes.

- 1 Refertur Textus.
2 Finis huius excommunicationis est defensio autoritatis Sedis Apostolicae.
3 Qui in hanc excommunicationem incidant?
4 Offendens accedentem ad Pontificem causa alicuius temporalis negotij expediendi, huius excommunicationi subicitur.
5 Aliqui censent requiri offensionem procedere ex animo impediendi accessum Sedis Apostolicae.
6 Verius oppositum videtur.
7 Quae sit differentia inter offendentes eos, qui à Sede Apostolica recedunt, vel accedunt: Et eos qui in curia commorantur.
8 Satis est ad hanc censuram vnus interfecio, mutilatio, vel spoliatio.
9 Offendens filios, uxores, seruos, Et familiares accedentis ad Sedem Apostolicam huic excommunicationi subicitur, si illis indiget ad negotia peragenda.
10 Hac censura extenditur ad mandantes.
11 Vexantes infideles ad Sedem Apostolicam accedentes subicitur huic excommunicationi.

Nono excommunicat, & anathematizat Pontifex omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, vel recedentes ab eadem sua vel aliorum opera interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, detinent; necnon omnes illos qui iurisdictionem ordinariam, vel delegatam à nobis, vel nostris iudicibus non habentes illam sibi temere vindicantes, similia contra morantes in eadem curia audent perpetrare.

Lata est hanc excommunicatio in defensionem autoritatis Sedis Apostolicae, eiusque curiae; ad eam namque accedentes, & in ea commorantes protecti facilius, securius, & frequentius ad Sedem Apostolicam accedunt, ex quo eius autoritas crescit, cui suu obest qui eos offenderet; ac proinde vitia peccatorum iniustitiae facilius est, vti notat Caietan. verbo Excommunicatio capite 14. Sayrus lib. 3. thesauri, cap. 13. numero 1. Bonac. disputat. 1. de censur. quast. 9. punct. numero 34.

Incidunt in praedictam excommunicationem. Primò interficientes, mutilantes, spoliantes, capientes, detinentes sua vel aliorum opera aliquem qui ad Sedem Apostolicam venit, vel ab ea recedit. Secundò qui autoritate usurpata aliquam ex praedictis actionibus perpetraret aduersus aliquem in eadem curia commorantem. Vnde vt delinquens praedicta censura afficitur, debet offensus, quando offensus ad Sedem Apostolicam accedere, vel ab ea recedere, ac in ea commorari. Dicitur autem accedere ad Sedem Apostolicam, si causa alicuius negotij ad Sedem Apostolicam pertinentis deueniat: sicuti si deueniat causa alicuius litis, cuius decisio à Pontifice, vel eius Officialibus facienda est. Item si deueniat causa soluendi Pontifici tributum, decimas, vel alius beneficij, priuilegij, gratiae, aut dispensationis impetranda. Secus vero si ob aliam causam illuc accedat, quia verba legis formaliter, & rigorosè accipienda sunt; ac proinde de accessu ad Sedem Apostolicam quatenus talis est intelligi debet. Vt rectè notauit Caietan. verbo Excommunicatio, capite 14. Nauarr. capite 27. numero 65. Tolet. lib. 1. cap. 26. dub. 1. numero 3. Sayr. lib. 3. thesauri, cap. 13. num. 3. Saar. disp. 21. sect. 2. num. 66. Duard. in explicat. bullae. can. 9. quast. 1. Hugolin. capite 9. Filiucius tract. 16. cap. 7. q. 6. n. 164. Bonac. disp. 1. q. 10. punct. 1. numero 34.

Sed an sufficiat offendere accedentem ad summum Pontificem causa alicuius negotij temporalis expediendi, quod ad Pontificem pertinet non quò Pontifex est, sed quò dominus est temporalis; difficultate non caret, quia verba legis & maxime penalibus strictè accipienda sunt. At nomine Sedis Apostolicae non venit Pontifex, quatenus temporalem iurisdictionem obtinet, siquidem hac seclusà Pontifex est, & Sedem Apostolicam habet, sed quatenus spirituali iurisdictione gaudet. Ergo qui ad Pontificem accederet, quatenus iurisdictionem temporalem habet non est censendus ad Sedem Apostolicam accedere, neque in hanc censuram incurrere: vti tradit Altrius in praesenti disp. 18. cap. 2. dub. 4. Sed contrarium rectius censuit Duardus in praesenti quast. 1. numero 2. Filiucius tract. 1. capite 6. quast. 2. numero 139. & tract. 16. capite 7. quast. 6. numero 164. Bonac. de censur. bullae. disputat. 1. quast. 10. punct. 1. numero 2. Nam est sub nomine Sedis Apostolicae si strictè sumatur non intelligatur Pontifex quò dominus tenet.

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pays V. l.

poralis est, vt probat superior ratio. At si Sedes Apostolica pro curia Pontificis accipitur Pontificem comprehendit non solum quatenus Pontifex est, sed quatenus est temporalis dominus; quia secundum vtramque iurisdictionem tribunal constituit. Sed in hac constitutione nomine Sedis Apostolicae curia intelligitur, vt constat ex illo relatio inferius posito in eadem curia quo indicatur antea de curia sermonem esse, ac proinde sub nomine Sedis Apostolicae curiam esse subintellectam.

Gravior tamen dubitatio est: An requiratur ad hanc censuram offensio accedentium ad Sedem Apostolicam, eo quòd ad Sedem Apostolicam accedunt, seu ex animo impediendi accessum Sedis Apostolicae? Affirmauit id esse necessarium Caiet. verbo Excommunicatio cap. 15. Gambarupa in praesenti cap. 9. numero 1. Duard. canon. 9. numero 2. & canon. 10. quast. 10. numero 2. Nam cum hac censura in fauorem Sedis Apostolicae principaliter lata sit, & secundario in fauorem eorum qui ad ipsam sedem accedunt, non sunt censendi excommunicatione hac ligati, qui non ipsam sedem, sed ipsos accedentes principaliter offendunt. Sicuti quia excommunicatio aduersus haereticorum receptores principaliter lata est in haereticis detestationem non inurit, nisi receptio sit haereticis quatenus talis est. Hinc fit, si accedentem ad Sedem Apostolicam interficias, spolies, vexes animo vindicandi iniuriam tibi factam, & non ex intentione impediendi accessum ad Sedem Apostolicam, hac excommunicatione non ligaris.

Ceterum etsi haec sententia probabilis sit, probabiliorem existimo, te in excommunicationem incurrere quacunque intentione accedentem ad Sedem Apostolicam vexes. Vti docuit Hugolin. in praesenti capite 9. § 1. num. 3. vers. 8. Vivaldus hic num. 81. alias 2. in noua edit. Alterius disputat. 1. capite 11. ad finem. Reginald. lib. 9. praxi cap. 19. num. 309. Bonac. tit. 3. de censur. bullae. disputat. 1. q. 10. punct. 2. num. 13. Ratio est: quia est hanc excommunicatio lata sit in fauorem Sedis Apostolicae, atramen hic fauor medià protectione accedentium ad dictam sedem obtinetur, ob quam causam primò per se, & directè eorum vexatio interdicitur. Neque restringitur ad vexationem sub hac vel illa intentione factam, cum ex qualibet intentione contingat idem praedictum Sedi Apostolicae euentus, Secus vero est in receptantibus haereticos ex alio fine ab haereticis fauores: quia secundario excommunicantur, & ex ea receptione non per se sequitur haereticis promotio.

Est tamen noranda differentia inter offendentem eos, qui ad Sedem Apostolicam accedunt, vel ab ea recedunt, & eum qui offendit in curia commorantes. Nam offendens accedentes, siue recedentes, siue autoritate publica, siue priuata offendet, incidit in hanc excommunicationem. At offendens commorantes debet offendere usurpans autoritatem ordinariam, vel delegatam Sedis Apostolicae. Vti notauit Tolet. libro 1. capite 26. numero 4. Sayrus libro 3. capite 13. num. 4. Saar. sect. 2. numero 66. Bonac. disp. 1. quast. 10. part. 1. num. 34.

Neque opus est ad hanc excommunicationem contrahendam, vt plures interficias, mutilis, vel spolies: Satis enim est vnus interfecio, mutilatio, spoliatio, vel detentio vt hac censurà ligetur, quia grauissima materia est. Neque obest quòd Pontifex numero plurali fuerit vltus dicens, Excommunicamus eos, qui ad sedem Apostolicam accedentes: quia id factum est, eo quòd loquens de delinquentibus numero etiam plurali vltus fuerit, cum tamen opus non sit ad incurrandam hanc censuram, vt plures simul interficiant, mutilent, sufficit enim, si vnus tantum has actiones praestet. Vt aduertit Bonac. tit. 3. de censur. disputat. 1. q. 10. punct. 1. numero 13.

Solum est dubium; An si offendas filios, uxorem, seruos, & familiares illius qui ad Sedem Apostolicam accedit in hanc censuram incurras? Breuiter respondeo, si accedens ad Romanam curiam illis indiget ad negotia peragenda, non est dubium in excommunicationem incidere eos offendentem. Vt docuit Bonac. supra pun. 1. numero 22. quia eo casu censentur pergere ob negotiorum expeditionem in Romana curia. Neque obest, quòd proficiantur ex intentione suo domino obsequendi. Nam cum domini obsequio ad negotia peragenda necessarius sit eorum comitatus, intendentes obsequi domino intendunt negotia illius peragere. Quod procedit in his, qui est ad negotia peragenda necessarii directè non sint, sunt tamen necessarii ad domini comitatus, vt potè qui absque illis nequit decenter incedere, quia saltem indirectè ad negotia peragenda deseruiunt, ac proinde ad sedem Apostolicam moraliter deueniunt. At si filij, serui, alii que familiares, & dominum comitantes necessarii non sine ad negotia peragenda directè, neque indirectè, sed dominus illos secum ducat vel ratione solacij, vel ne eo absente aliquod damnum patientur, vel ob aliam causam ad ipsos pertinentem, verius censentur eos offendentes hac censura non comprehendendi; quia non comprehenditur quatenus eos

F 2 offen



offendit, cum non offendat ad Sedem Apostolicam formaliter accedentes; neque etiam quatenus offendit dominum in eorum offensione; quia hæc offensus est solum secundum quid, & denominatur; neque ex illa dici proprie potest dominus interfectus, mutilatus, spoliatus, aut captus, quæ sunt actiones in prædicta Bulla expressæ, & sub censura prohibita.

- 10 Hæc censura extenditur ad mandantes, si eorum mandato offendatur accedens, vel commorans in Romana curia; quia Textus excommunicationem inducit aduersus eos qui suâ, vel aliorum operâ interficiunt, mutilant, spoliant, &c. Mandans verò mandatarij operâ vitur, cum mandatarius nomine mandantis operetur. Sicuti tradit Hugolinus in præfenti, §. 1. num. 1. *versum item excommunicatio*. Duard. lib. 2. can. 9. q. 4. *Suar. disp. 2. 2. sect. 2. num. 66. Bonac. disputat. 1. de censur. bulla. q. 10. punct. 2. à num. 2. Sed nullatenus extenditur ad consules, ratum habentes, seu non impediens, vel alio modo auxilium præstantes, quia in omnes non dicuntur suâ operâ interficere, mutilare, spoliare, ut de se constat, cum has actiones physicè non præstent. Neque etiam dici possunt opera executorum eas actiones præstare, cum executores nomine consulentium, ratum habentium, non impediendum, seu alio modo auxilium non operentur. Vti bene aduertit. *Suar. disp. 2. 1. de censur. sect. 2. num. 66. Filliucius tract. 16. cap. 7. quest. 5. num. 163. Alterius disputat. 10. cap. 3. vers. sed videntur. Duardus lib. 2. canon. 9. q. 8. & q. 8. num. 12. Bonac. disp. 1. de censur. q. 10. p. 2. à num. 5.**

11 Sed an extendatur hæc censura ad eos qui vexarent infideles ad Sedem Apostolicam accedentes? Dissertunt Doctores. Nam Couarru. 2. *variar. cap. 20. num. 1. Facinac. de carcerib. & carcer. quest. 8. num. 68. Duardus lib. 2. de censur. bulla. can. 9. quest. 2. Petrus Gambarupta de immunit. Ecclesiar. lib. 4. cap. 7. & 8. negant. Tum quia ipsi infideles si Catholicos vexarent non inciderent in excommunicationem. Ergo neque Catholicos ob eorum vexationem incidere debent. Tum quia non est æquum Ecclesiam suis legibus, & pœnis protegere, qui vel ipsam oppugnant, vel saltem reculant eius obedientiæ se submittere. Ob quam causam diximus Pyratas bona infidelium rapientes ab excommunicatione lata aduersus Pyratas excusari.*

Nihilominus contrarium verius censuit Syluest. *verbo Excommunicatio q. 2. Alfonso Viuald. in præfenti casu 9. num. 5. in noua edit. Hugolin. hic verbo spoliant. num. 4. Alterius disp. 10. cap. 2. dub. 3. Filliucius tract. 16. cap. 4. num. 20. Bonacina disp. 1. de censur. bulla. q. 10. punct. 2. num. 12. Quippe hæc excommunicatio non tam est lata in fauorem venientium ad Sedem Apostolicam, quam in ipsius Sedis Apostolicæ fauorem, & auctoritatem, quæ sine dubio crescit quo plures illic consuunt negotia expeditur. Ideoque mirum non est, si æquè fideles, ac infideles suis legibus, & pœnis protegat, cum eorum protectio in ipsius Sedis fauorem cedat.*

#### PUNCTVM XI.

Expenditur excommunicatio decima aduersus offendentes Romipetas, & peregrinos accedentes ad Urbem, vel in ea morantes, aut ab ea recedentes.

- 1 Refertur Textus.
- 2 Finis huius excommunicationis quis dicatur?
- 3 Quæ sint personæ sub hac censura comprehensæ?
- 4 Quæ actiones prohibita?
- 5 Aduersus quas personas prædicta actiones præstari debeant, ut censura locus sit?
- 6 Duplicem excommunicationem incurrit peregrinum interficiens, seu vulnerans, tamen si contrarium censent Bonacina.
- 7 Peregrinatio debet esse ad Urbem, siue in ea Pontifex existat, siue non.
- 8 Quinobono itinere ad Urbem, & domum reuersus est occasione aliquid accipiendi protinere, protectione huius canonis gaudet.
- 9 Qualiter morantes in Vrbe hac excommunicatione protegentur?
- 10 Extenditur hac excommunicatio ad dantes auxilium, consilium, vel fauorem.

11 Decimo excommunicat, & anathematizat Pontifex omnes interficientes, vulnerantes, mutilantes, detinentes, capientes, seu depradantes Romipetas, seu peregrinos ad Urbem causâ deuotionis, seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel ab ipsa recedentes, & in his dantes auxilium, consilium, vel fauorem. Perè eadem excommunicatio habetur in cap. Romipetas. & cap. illi. 24. q. 1. & aliis in tribus 87. dist.

Finis ob quem hæc excommunicatio fertur est promotio cultus, & reuerentiæ factorum locorum Urbis, qui cultus sine dubio promouetur, si illic accedentes, commorantes, & recedentes hac excommunicatione protegentur, ne illis iniuria introgetur. Vnde lædens prædictos præter iniuriam sacrilegium committit. Vti docet ex communi sententia Caiet. *verbo Excommunicatio. cap. 18. Sayrus lib. 3. cap. 1. q. num. 2. Filliucius tract. 16. cap. 4. quest. 7. num. 119. Bonac. disp. 1. de censur. bulla. quest. 1. p. 1. num. 1.*

Personæ verò in quas hæc excommunicatio fertur sunt omnes, & singuli fideles cuiuscunque conditionis, & dignitatis existant qui Romipetas & peregrinos vexauerint. Dicitur namque omnes neminem excludit. *Leg. Textoribus, & leg. iustitiam. ff. de legat. Excipe Regem, & Imperatorem, qui ex recepta consuetudine censentur excepti, dum non exprimentur.*

Actiones ob quas fertur sunt interfectio, mutilatio, vulneratio, detentio, captio, seu deprædatio Romipetarum, seu peregrinorum. Non enim ob quamlibet læsionem, neque ob quodlibet furum, & iniustitiam hæc censura incurritur. Percutere namque potes, & ferre grauitur peregrinum, quin hanc censuram incurras; quia non omnis percussio est interfectio, mutilatio, seu vulneratio. Nam ad interfecionem necessarium est vitæ priuatiæ, ad mutilationem scissio alicuius membri principalis, id est habentis officium ab aliis partibus distinctum, vti oculus, pes, manus, &c. ad vulnerationem apertio alicuius partis corporis, ex qua sanguis copiosus effluit, iuxta legem *si feruus. §. inquit lex. ff. ad lege Aquili. Ad captiorem, seu detentionem personam comprehendit, & detentio, vti tradit Glossa in extranea. c. i. ca. verbo capere de Priuilegiis. Et constat ex capite ad Apostolica, de re iudicata. Cap. rot. fama, de sententia excommunicat. & capite cum Episcopus de officio ordin. libro 6. Tandem ad deprædationem violentia bonorum ablatio necessaria est. claudenda enim in surrepto deprædatio nuncupari non debet. *argum. leg. hostes ff. de Verborum significat. & leg. hostes ff. de captiuis. & postliminio reuersis.**

Prædictæ actiones, vel aliqua illarum committi debet aduersus Romipetas, vel peregrinos Urbis causâ deuotionis, seu peregrinationis. Censetur autem Romipeta qui alibi habitans Romam petit, esto Romæ domicilium habeat. Satis enim est alibi habere habitationem, vt Romipeta, & peregrinus communi modo loquendi censeri debeat, secus verò si in Vrbe communitur habitaret. Vti tradit Caiet. *verbo Excommunicatio. capite 13. Sayrus lib. 3. capite 14. numero 6. Filliucius tract. 16. cap. 4. quest. 8. numero 120. Duard. in expost. bulla. lib. 2. can. 10. quest. 4. Alterius disp. 31. cap. 2. post initium. Bonac. 1. 3. de censur. disp. 1. q. 11. part. 3. num. 2. Accedit autem causâ deuotionis, si ob aliquam actam virtutis exercendam accedat, quam intentionem si signis externis manifestet habitu, vestitu, modoque procedendi peregrinationis causâ pergere iudicabitur, vt notat Caietan. Sayrus, & Filliucius supra. Bonacina numero 10. Neque huic intentioni, & peregrinationi obest, quòd peregrinatio suscipiatur ob alia negotia tractanda mias, vel æquè principaliter; quia ea intentio non impedit, quin causâ deuotionis principaliter peregrinatio fiat, cum actio duplicem finem æquè præcipuum habere possit. Secus esset si deuotio solum accesserit, & indirectè susciperetur, & primariò negotiorum expeditio, quia eo casu dici nequit peregrinus causâ deuotionis ad Urbem accedere; cum actio ex fine præcipuè intento denominationem accipiat. *argum. cap. cum voluntate, de sententia excommunicat. & leg. qui iniuria, in princ. ff. de Partu.**

Hinc dubitant Doctores, An duplicem excommunicationem incurras prædictum peregrinum interficiens, seu vulnerans, alteram impostam ob vexationem illorum, qui ad Romanam curiam accedunt, alteram ob vexationem illorum qui causâ deuotionis ad Urbem peregrinantur? Negat Bonac. 3. *de censur. in particul. disp. 1. q. 11. punct. 16. c. a motu ratione; quia prohibitum vtroque canone idem est, & sub eodem sine securitatis, ob quam Pontifex consistere, & prospicere intendit accedentibus ad Romanam curiam causâ negotiorum, & deuotionis, ob idque in vtroque casu sacrilegium committunt vexantes eos, qui ad Romanam curiam causâ deuotionis, & negotiorum accedunt. Sed rediit Viuald. in expost. bulla. c. aena. numero 8. & Duard. libro 2. can. 10. quest. 9. numero 1. & 2. contrarium censent, quia est in vtroque casu idem sit prohibitum quoad materiale obiectum, quoad formale tamen diuersum est. Quippe vexatio accedentium ad Romanam curiam causâ negotiorum prohibetur, vt Romana curia, & Pontificium tribunal tum auctoritate, tum negotiorum copiâ abundet, pluribus illic causâ negotiorum concurrentibus. At vexatio peregrinorum causâ deuotionis prohibetur in augmentum cultus, honoris, & reuerentiæ factorum locorum Urbis. Qui fines sunt omnino distincti, & consequenter distinctum sacrilegium constitunt. Ideò namque vulneratio peregrini, si Clericus sit, duplex sacrilegium, duplicemque excommunicationem inducit, alteram huius Canonis aduersus vulnerantes peregrinos.*